

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/97/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214225022
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Alena Čakváriová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1214225022.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Aleny Čakváriovej a členiek senátu JUDr. Bianky Gelačikovej Mgr. Patrície Železníkovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Z. U., nar. XX.XX.XXXX, zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/a, 816 16 Bratislava, dieťa rodičov: matka - Z.. T. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX C., zastúpená advokátkou JUDr. Michaelou Kajabovou, so sídlom: Budovateľská 2, 821 08 Bratislava a otec - Z. Z. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XX, XXX XX Z., o zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, na odvolanie matky proti rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava II, č.k. 61P/167/2014-292, zo dňa 13.11.2018, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti vo výroku 1. m e n í tak, že maloletý Z. U., nar. XX.XX.XXXX sa zveruje do osobnej starostlivosti matky.
Otec je povinný platiť výživné na maloletého Z. U., nar. XX.XX.XXXX vo výške 250 eur mesačne k rukám matky, počnúc právoplatnosťou rozsudku.
Styk otca s maloletým Z. U., nar. XX.XX.XXXX sa neupravuje.
Vo zvyšku sa návrh matky z a m i e t a.
Týmto sa m e n í rozsudok súdu Okresného súdu Pezinok, č.k. 10C/130/2009-509, zo dňa 15.03.2013, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č.k. 8Co/383/2013-561, zo dňa 22.10.2013 v časti o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému Z. U., nar. XX.XX.XXXX.
Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 61P/167/2014-292, zo dňa 13.11.2018 zamietol návrh matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému Z. U., nar. XX.XX.XXXX, zastavil konanie o návrhu otca a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 36 ods. 1, § 24 ods. 4, § 25 ods. 4, § 26, § 43 ods. 1 Zákona o rodine, článku 3 bod 2, článku 4, článku 5 bod 3 Dohovoru o právach dieťaťa, článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 41 ods. 4 Ústavy SR, článku 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a § 29 ods. 1 Zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu pôvodného rozhodnutia o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. Prihliadol na prejav matky počas celého rozvodového konania, keď nesúhlasila so striedavou starostlivosťou o maloletého a v tomto postoji pokračovala aj po rozhodnutí odvolacieho súdu. Vzhľadom na konanie matky mal za zrejmé, že táto nehodlala rešpektovať právoplatný rozsudok, nakoľko mesiac po nadobudnutí jeho právoplatnosti podala návrh na zmenu zverenia. Prihliadol na výsluch maloletého Z. vykonaný v konaní a ním prezentované znepokojivé vyjadrenia. Konštatoval, že maloletý počas celého trvania nikdy nezmienil sexuálne zneužívanie, pričom

sa stretával so znalcami aj s psychológmi. Za zarážajúce považoval, že Z. sa k týmto udalostiam nepriznal, nespomenul ich, ale aj to, že uvedení odborníci si nevšimli v správaní maloletého znaky, ktoré by nasvedčovali tomu, že došlo k zneužívaniu. Rovnako prihliadol na reakciu, resp. absenciu aj u matky a vyslovil názor, že matka, ktorá o údajnom zneužívaní vedela od roku 2017, neuskutočnila žiadne kroky smerujúce k jeho objasneniu, čo vysvetľovala plynutím času, strachom z otca, pričom spôsob, akým komunikovala s otcom v priebehu súdnych pojednávaní, nenaznačoval žiaden strach z jej strany. Za prirodzené považoval, že v prípade, že dôjde k zneužívaniu, každý rodič by vyhľadal pomoc odborníka za účelom zmiernenia následkov, čo matka nevykonala. Okolnosti súvisiace so zneužívaním považoval za spochybňujúce. Vyslovil názor, že je na zváženie, či prostredie, v ktorom žije maloletý je zdravé, či spokojnosť nie je len na povrchu a či zotrvávanie v tomto prostredí, ktoré ani v náznakoch nekoriguje postoj maloletého (negatívny postoj k starým rodičom zo strany matky), nespôsobí v budúcnosti maloletému vážne problémy. Nestotožnil sa s vyhlásením matky, že Z. žije v šťastnom a spokojnom prostredí. Mal za to, že postoje maloletého sú odpozerané od matky, ktorá vytesnila otca zo života maloletého, jeho rolu nepripúšťa, resp. otca nahradila starým otcom a jej postoj sa nepodarilo zmeniť ani v súvislosti s nariadeným výchovným opatrením. Súd prvej inštancie konštatoval, že pokiaľ by vyhovel matke, tým by v podstate legalizoval jej doterajšie konanie, ignorovanie právoplatného súdneho rozhodnutia a vyjadril by názor, že na zmenu súdneho rozhodnutia postačí plynutie času a vytrvalosť rodiča ho neakceptovať. Rovnako dospel k pochybnostiam, či je matka ten rodič, ktorý je schopný zabezpečiť práva druhého rodiča. Prihliadal na priame vyhlásenie matky, že rolu otca neuznáva a styk s maloletým nehodlá umožniť odvolávajúc sa na vôľu maloletého. Pripustil, že aktuálna situácia je pre všetkých zúčastnených zložitejšia, ako tomu bolo v čase rozvodového konania, avšak je spôsobená konaním účastníkov a to predovšetkým matky. Zdôraznil, že matka by mala začať akceptovať právoplatné rozhodnutie súdu a aktívne sa podieľať na obnove vzťahu medzi otcom a synom. Za nevyhnutné považoval potrebu pochopenia zo strany matky úlohy biologického rodiča v živote dieťaťa. Prihliadal aj na závery nariadeného výchovného opatrenia účastníkom konania, ktoré nedosiahlo svoj cieľ. Dal do pozornosti, že je dostatok odborníkov, ktorý by matke pomohli situáciu riešiť, avšak pokiaľ zotrúva na svojom postoji, vystavuje syna ďalším negatívnym zážitkom, plynúcim z výkonu rozhodnutia. Konanie o zverení maloletého do výlučnej starostlivosti otca, vzhľadom na späťvzatie návrhu zastavil. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd zamietol návrh matky, podala odvolanie matka prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne. Namietala, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nevysporiadal sa s predloženými dôkazmi, neuviedol, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Navrhla rozsudok v napadnutom výroku 1. zmeniť tak, že maloletého Z. U. súd zverí do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazá prispievať na výživu maloletého vo výške 300 eur mesačne k rukám matky, počnúc dňom podania návrhu a styk otca s maloletým neupraví. Namietala nesprávnosť napadnutej časti rozsudku a nesúladosť so záujmom maloletého dieťaťa. Odôvodnenie rozhodnutia považovala za tendenčné, zdôvodnené len výtkami a pochybeniami na jej strane, pričom správanie otca nijako nehodnotil a bagatelizoval názor maloletého dieťaťa, ktorý je v súčasnosti vo veku 16 rokov a odmieta sa s otcom stretávať. Uviedla, že napriek jej nesúhlasu sa striedavá starostlivosť do októbra 2013 realizovala, k jej skončeniu došlo po hádke medzi otcom a maloletým Z., ktorá bola výsledkom už ich dlhšie trvajúceho napätého vzťahu založeného na autoritárstve a agresívnom prejave otca. Poukázala na závery a odporúčania odborníkov z odboru psychológie a psychoterapie, na správu PhDr. Jaroslavy Martinkovej, poradenského psychológa a psychoterapeuta pre deti a dospelých zo dňa 09.12.2013, PhDr. Evy Smykovej, PhD., psychologičky Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie, zo dňa 14.04.2014 konštatujúcu, že stabilizácia výchovného prostredia u matky je pre maloletého prínosná, v smere nastavenia pravidelného režimu, v ktorom zvláda všetky nároky. Dala do pozornosti dôkazy vykonané v predchádzajúcom konaní o úprave práv a povinností k maloletému, správu PhDr. Anny Dvorskej a PhDr. Kataríny Haydu, ktoré v rámci znaleckého posudku hodnotia aj osobu otca a jeho charakterové vlastnosti a agresívne prejavy správania. Mala za to, že tieto osobnostné rysy otca spôsobili aj úplné odcudzenie otca od syna, ktorý prestal akceptovať jeho autoritárske správanie a zostal v jej osobnej starostlivosti. Zdôraznila, že spory medzi otcom a maloletým vrcholili aj v súvislosti so športovou aktivitou maloletého a jeho prihlásením na športovú školu. Striedavá osobná starostlivosť o maloletého sa od októbra 2013 nevykonáva, pričom otec maloletého vyvinul úsilie rôznymi podaniami na súdoch a iných inštitúciách, avšak nebol schopný už naviazať vzťah s maloletým. Uviedla, že syna nikdy neschovávala, neizolovala, maloletý riadne navštevoval školu a tréningy hokeja. Bola si vedomá vykonateľného rozhodnutia súdu o striedavej starostlivosti, mala snahu ho dodržiavať, maloletého na odovzdávanie pripravovala.

V roku 2016, počas realizovaných spoločných stretnutí otca so synom, za prítomnosti psychologičky, bol otcom na maloletého vyvíjaný tlak, ktorý vyústil až do agresívneho správania otca voči synovi, čo opäť znemožnilo reštartovať a obnoviť vzťah otca s maloletým. Úlohy otca a jeho dôležitosť v živote dieťaťa si je vedomá. Poukázala na to, že otec prispieva na výživu maloletého výživným vo výške 150 eur mesačne, nad rámec výživného neprispieva, nebol ochotný dať ani súhlas so zmenou poberateľa prídavku na dieťa. Nesprávnosť napadnutého rozhodnutia dôvodila skutočnosťou, že súd prvej inštancie nevyhodnotil zmenu pomerov napriek nerealizovaniu striedavej starostlivosti už dlhšie ako päť rokov a odvolával sa na znalecké posudky, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie súdu o úprave práv a povinností k maloletému. Potvrdila, že na sexuálne zneužívanie maloletého otcom nereagovala, keďže maloletý je už niekoľko rokov v jej starostlivosti, nie je vhodné otvárať mu s odstupom času negatívne spomienky a traumatizovať ho, nakoľko Z. o tejto záležitosti rozprával prvýkrát v roku 2017. Nesúhlasila s názorom súdu a kritikou postoja maloletého k otcovi a starým rodičom, s poukazom na vyjadrenie maloletého u PhDr. Evy Smykovej, ktorá konštatovala, že stabilizácia výchovného prostredia v domácnosti matky maloletému len prospela. Bolo zreteľné, že maloletý, keď prestal po týždni striedať výchovné prostredie medzi matkou a otcom, sa upokojil, nebol už nervóznym a celkovo pôsobil vyrovnanejšie. Vyslovila názor, že otec mohol využiť miesto v komunikácii spolu so synom k jeho získaniu pred psychologičkou PhDr. Smykovou. Je si vedomá, že právom dieťaťa je aj právo na oboch rodičov a kontakt s nimi, avšak na druhej strane má aj legitímny dôvod odmietnuť stretávať sa s otcom. Poukázala na Ústavu SR, ustanovenia Zákona o rodine a právo dieťaťa vyjadriť svoj názor a povinnosť tento názor a jeho vôľu rešpektovať. Zdôraznila, že názor maloletého bol na súde odprezentovaný, uskutočnil sa jeho výsluch, bez prítomnosti oboch rodičov, pričom súd tento názor odignoroval. Potvrdila, že s otcom maloletého nedokážu komunikovať, otec sa uchýľuje k agresii a vyhrážkam voči nej a jej rodine. Z tohto dôvodu komunikuje s otcom prostredníctvom svojej právnej zástupkyne. Uviedla, že otec nechcel akceptovať maloletého, má prístup do elektronickej žiackej knižky maloletého, mohol komunikovať aj s trénerom hokeja a informácie o maloletom mu poskytovala riadne. Namietala, že súd sa jej návrhom na výživné nezaoberal, o výživnom nerozhodol, pričom podrobne preukázala výdavky na maloletého, jej príjmy a majetkové pomery. V čase poslednej úpravy výživného, mala jeho výška slúžiť len na dorovnanie životnej úrovne maloletého v jej domácnosti a jej príjem bol podstatne nižší, ako príjem otca. Poukázala na to, že od poslednej úpravy výživného uplynula dlhá doba, pričom voči otcovi bolo vedené exekučné konanie z dôvodu dlhu na výživnom.

4. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku potvrdiť. Zdôraznil, že je rodičom maloletého, syna má rád, nevidel ho už po dobu viac ako päť rokov, maloletý v súčasnosti odmieta akýkoľvek kontakt s ním a s jeho rodinou. Poukázal na to, že doposiaľ nebol pozbavený rodičovských práv, ktoré sú mu od roku 2013 upierané. Dal do pozornosti vykonané dokazovanie v priebehu predchádzajúceho konania o úpravu práv a povinností k maloletému Z. a zdôraznil, že matka celé roky hrubo a nenávisťne manipuluje dieťa proti nemu a celej rodine, vylúčila ho zo života dieťaťa a nahradila ho starým otcom. Matka nerešpektuje rolu rodiča v živote dieťaťa, neinformuje ho o dieťati, jeho aktivitách, záujmoch a potrebách, prezentuje sa ako jediná zástupkyňa dieťaťa, bez jeho vedomia a súhlasu zmenila maloletému lekára a školu. Postoj maloletého k nemu a jeho rodine je ovplyvnený hrubou a nenávisťou dlhoročnou manipuláciou dieťaťa zo strany matky, ktorá ho vo všetkých návrhoch, odvolaniach a výpovediach napáda, argumentuje strachom pred ním, podala na neho trestné oznámenia a dôvodí tvrdeniami o násilí a agresivite z jeho strany a svojim konaním ho očierňuje a snaží sa ho zdiskreditovať v očiach maloletého. Poukázal na to, že znalecké posudky PhDr. Jaroslavy Martinkovej a PhDr. Evy Smykovej, PhD. boli vyhotovené účelovo na objednávku matky, bez akéhokoľvek kontaktu s ním. Vo vzťahu k znaleckým posudkom PhDr. Anny Dvorskej a PhDr. Kataríny Haydu uviedol, že tieto boli vypracované v predchádzajúcom konaní o úpravu práv a povinností k maloletému Z., ktorých záverom bolo odporúčanie striedavej osobnej starostlivosti o maloletého. Poprel, že by synovi zakázal hrať hokej a bránil mu navštevovať športovú školu. Matka výchovu maloletého nezvláda, nikdy ho neinformovala o potrebách a požiadavkách maloletého a informácie o maloletom mu poskytovala len všeobecne. Vo vzťahu k otázke výživného mal snahu komunikovať s matkou, avšak žiadal od nej ústretovosť a dohodu o jeho styku s maloletým. Poukázal na expresívne vyjadrenia matky vo vzťahu k jeho osobe. Zastával názor, že manipulácia maloletého je na škodu, predovšetkým zdravého vývoja dieťaťa do budúcnosti a budúcich postojov k príbuzným, životnej partnerke a vlastným potomkom. Uviedol, že matka zainteresovala dieťa do konfliktu, oboznamovala ho s sms správami, a ich problémy interpretovala pred maloletým. Na konanie matky upozorňoval aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava II a žiadal opakovane o nápravu. V roku 2015 bol ochotný podrobiť sa aj mediácii u Ing. K., ktorá rodičov oslovila, avšak matka mediáciu odmietla. Poukázal na realizáciu nariadeného výchovného

opatrenia rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II, č.k. 28P/150/2017-14 a jeho závery. Nesúhlasil s tvrdením matky, že súd nezohľadnil zmenu pomerov za posledných päť rokov, nakoľko tento stav je výsledkom dlhodobej manipulácie maloletého voči nemu. Vyslovil názor, že matka sa svojim konaním dopúšťa úmyselného trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia a tento pácha od polovice októbra 2013, preto podal návrh na výkon súdneho rozhodnutia na Okresnom súde Bratislava II, ktoré konanie je vedené pod sp. zn. 61Em/2/2014-44. Vzhľadom k tomu, že matka ignorovala rozhodnutie súdu, bola jej uznesením zo dňa 04.09.2014 uložená pokuta, voči ktorej sa odvolala. V roku 2018 podal návrh na výkon súdneho rozhodnutia, v ktorom konaní bola matka vyzvaná na plnenie rozhodnutia. Nijakým spôsobom však nereagovala a ani za posledných päť rokov ho nekontaktovala so snahou riešiť vec a participovať na tom, aby mal maloletý nielen šťastné detstvo po boku oboch rodičov, ale bol pripravený aj do budúcnosti. Vyslovil názor, že návrh matky v otázke výživného a neupravenie styku otca s maloletým je dôkazom toho, že matke ide len o peniaze a jeho vylúčenie zo starostlivosti o maloletého.

5. Matka vo vyjadreniach k vyjadreniu otca, prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne, zotrvala na svojich tvrdeniach. Uviedla, že otca informovala o poskytovanom poradenstve maloletému u PhDr. Evy Smykovej a odkázala na pripojenú správu, z ktorej vyplýva zhodnotenie súčasnej situácie psychologičkou a východiska z nej. K podanému trestnému oznámeniu proti otcovi uviedla, že takéto podala len raz a to vo veci nebezpečného vyhrážania. Ostatné oznámenia smerovali k spáchaniu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Poprela, že by dlhoročne štvála maloletého proti otcovi a jeho rodine, považujúc tieto tvrdenia za nepodložené a výmysly. Mala za to, že odmietanie otca maloletým je zapríčinené správaním otca k nemu, keďže syn má k otcovi odpor, ktorý sa postupne stupňuje. Potvrdila, že maloletý prerušil kontakt so starými rodičmi zo strany otca na základe stretnutia uskutočneného v roku 2016. K výtkam otca o zhoršení školského prospechu uviedla, že maloletý navštevuje strednú školu, má iný systém učenia, na ktorý potrebuje čas a zapracovanie, pričom slabšie študijné výsledky na strednej škole sú dôsledkom zmeny prostredia, spôsobu výučby a iného hodnotenia, pričom maloletému neprospieva ani táto situácia, čo hodnotila aktuálne aj PhDr. Jaroslava Martinková vo svojej správe, ktorú matka pripojila. Zdôraznila, že maloletý opakovane odmieta striedavú osobnú starostlivosť rodičov a kontakt s otcom, ním prejavovaný názor bol aktualizovaný v priebehu konania o výkon rozhodnutia, vedenom na Okresnom súde Bratislava II, pod sp. zn. 47Em/4/2017.

6. Otec v ďalšom podaní zotrval na svojich vyjadreniach a poukázal na naliehavý právny záujem o opätovné budovanie jeho citových väzieb a pravidelných osobných kontaktov s maloletým s cieľom zabezpečiť zdravý psychický a fyzický vývin dieťaťa.

7. V odvolacom konaní, na pojednávaní pred odvolacím súdom, právna zástupkyňa matky zotrvala na odvolacom návrhu. Uviedla, že situácia v rodine sa nezmenila, maloletý Z. bude mať čoskoro 17 rokov, je veľmi ťažké ho dnes donútiť, aby išiel k otcovi. Poukázala na správu PhDr. Martinkovej, psychologičky, ktorá pracovala s maloletým, situáciu vyhodnotila a poskytla odporúčanie. Matka vo výpovedi zdôraznila, že maloletý otca odmieta, problémy začali ešte koncom roku 2013 a v súvislosti so zmenou jeho školy a vyhrázaním otca, že ich vyhodí z bytu. Potvrdila, že od roku 2013 sa Z. s otcom stretol len dvakrát v roku 2016 u psychologičky PhDr. Smykovej. Pokiaľ ide o jej príjem, tento predstavuje sumu 1.293 eur netto, s maloletým býva v trojizbovom byte, ktorý je v jej výlučnom vlastníctve, iný majetok väčšej hodnoty nevlastní, spláca spotrebný úver mesačnou splátkou vo výške 303 eur. Uviedla, že otec na výživu maloletého prispieva, nad rámec výživného však neprispieva.

8. Otec vo výpovedi pred odvolacím súdom poukázal na dlhoročnú manipuláciu maloletého matkou, čo vyplýva aj z psychologických správ a ostatných listín, ktoré sú súčasťou spisovej dokumentácie. Matkou predloženú správu PhDr. Jaroslavy Martinkovej považoval za jednostrannú, irelevantnú, vychádzajúcu len z informácií poskytnutých matkou bez zisťovania jeho stanoviska, neobsahujúcou žiadne metódy, ani snahy vyvíjané psychologičkou na odstránenie animozity a negatívneho vzťahu maloletého k nemu. Uviedol, že so zmenou školy maloletého súhlasil, bol v kontakte s riaditeľom, aj triednym učiteľom, matka ho neinformovala ani o nástupe a výbere strednej školy maloletého. Poukázal na správu z výchovného opatrenia, hodnotiacu nečinnosť matky a odmietnutie ponúkanej mediácie. Uviedol, že výživné platil riadne a včas, k dlhu na výživnom došlo nedorozumením, keď nemal vedomosť o predbežnej vykonateľnosti rozsudku v časti o výživnom. Jeho príjem činil do mája 2019 mesačne 2.400 eur netto, vrátane výsluhového dôchodku. Od júna do decembra 2019 bol evidovaný na Úrade práce, poberal podporu v nezamestnanosti vo výške 900 eur, s predchádzajúcim zamestnávateľom rozviazal pracovný pomer dohodou z dôvodu reštrukturalizácie a zrušenia jeho pracovného miesta. Od 01.01.2020

je zamestnaný na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR s dohodnutou mzdou vo výške 1.400 eur brutto, k čomu poberá výsluhový dôchodok vo výške 451 eur, nespláca žiadne pôžičky, je vlastníkom 5-izbového rodinného domu v Z., iný majetok nevlastní, ďalšie vyživovacie povinnosti nemá. Otec ďalej uviedol, že je si vedomý, že za súčasnej situácie, kedy ho maloletý odmieta, nevie docieľiť realizáciu striedavej starostlivosti, ak s tým nebude matka súhlasiť. Má jediného syna, nebolo mu umožnené sa s ním stretávať, môže len dúfať, že keď syn dospeje, utvorí si vlastný názor. Za synom nechodil, nechcel ho traumatizovať, pretože keď za ním v minulosti išiel do školy, maloletý pred ním utekal.

9. Kolízna opatrovníčka v rámci svojho vyjadrenia pred odvolacím súdom navrhla, vzhľadom na vek dieťaťa, ktorý dovŕši 17 rokov, odvolaniu vyhovieť, maloletého zveriť do starostlivosti matky, výživné určiť vo výške 250 eur mesačne. Mala za to, že s prihliadnutím na jeho vek a aktuálne odmietanie otca, je veľmi ťažké upraviť ich kontakt.

10. Zo zápisnice o výsluchu maloletého pred Okresným súdom Bratislava II, v konaní vedenom pod sp. zn. 47Em/4/2017-138, zo dňa 16.10.2019 vyplýva, že kolízny opatrovník vykonal pohovor s maloletým Z. bez prítomnosti rodičov. Maloletý uviedol, že s otcom sa nestretáva asi šesť rokov, otca si zablokoval na telefóne, venuje sa svojim športovými aktivitami, chodí na hokejové zápasy, navštevuje 2. ročník Obchodnej akadémie v Bratislave. V čase, kedy sa s otcom stretával, necítil sa u neho dobre, bol malý, bál sa ho, nedovolil sa mu vzoprieť, otec je impulzívnej povahy, častokrát nervózny. Otec ho v minulosti navštevoval v škole, vynucoval si tam stretnutie, naháňal ho. Uviedol, že mama mu nikdy nezakazovala ísť k otcovi, ani inak na neho nevlývala, povedala mu, že je to jeho rozhodnutie. S mamou býva sám, súrodencov nemá. So starými rodičmi z otcovej strany sa nestretáva. Naposledy otca videl pred tromi rokmi, v rámci súdneho konania, od psychologičky odišiel skôr, pretože toto sedenie k ničomu nevedlo. Otec mu neposiela žiadne pohľadnice, ani darčeky, na jeho tréningy nechodí.

11. Z predložených dokladov rodičmi v priebehu odvolacieho konania vyplýva, že príjem otca v období od januára do mája 2019 činil 2.847,50 eur mesačne netto v priemere, od 01.07.2019 poberá zvýšený výsluhový dôchodok sumou 451,26 eur, jeho výdavky na bývanie predstavujú poplatky v celkovej výške cca 193 eur, a daň z nehnuteľnosti. Matkin priemerný mesačný príjem činí 1.298 eur, svoje náklady na bývanie v byte, ktorého je vlastníčkou, hradí vo výške 145 eur, daň z nehnuteľnosti vo výške 40 eur ročne, poistenie 55 a 52 eur ročne, cestovné poistenie, neinvestičný fond. Maloletý je študentom strednej školy, venuje sa športovej činnosti v hokejovom klube, poplatok činí 160 eur za obdobie dvoch mesiacov, ďalšie výdavky predstavujú platby za hokejovú výstroj, štartovné na turnajoch, hokejové sústredenia. Náklady maloletého predstavujú poplatok za cestovné v sume 12 eur mesačne, strava v škole 32 eur mesačne a výdavky na nákup školských potrieb, mimoškolských aktivít, trávenia voľného času, stravu, oblečenie.

12. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65, § 66 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej CMP), s nariadením odvolacieho pojednávania podľa 385 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu matky potrebné vyhovieť.

13. Podľa § 62 ods. 1 Zák. o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonnou povinnosťou, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

14. Podľa § 62 ods. 2 Zák. o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

15. Podľa § 75 ods. 1 veta prvá Zák. o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

16. Podľa § 78 ods. 1 Zák. o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

17. Pokiaľ ide o zverenie maloletého do starostlivosti matky odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal potrebné dokazovanie, avšak na rozdiel od názoru súdu prvej inštancie, odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeniť výrok I. rozsudku súdu a maloletého zveriť do osobnej starostlivosti matky s prihliadnutím na názor maloletého, ktorý dovŕši v krátkom čase 17 rokov. Odvolací súd konštatuje, že v konaní bolo preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Pezinok, č.k. 10C/130/2009-509, zo dňa 15.03.2013, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č.k. 8Co/383/2013-561, zo dňa 22.10.2013 bol maloletý Z. zverený do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov v týždňových intervaloch. Z vyjadrení matky, otca a napokon aj maloletého Z. je nesporné, že striedavá osobná starostlivosť o maloletého sa nerealizovala, resp. sa realizovala len do

októbra 2013, pričom matka v krátkej dobe po nadobudnutí právoplatnosti predmetného rozhodnutia iniciovala konanie o zmenu zverenia. Odvolací súd vyslovuje názor, že za súčasnej situácie, kedy sa nerealizuje nielen striedavá osobná starostlivosť rodičov o maloletého, ale ani styk otca s maloletým, pričom tento stav trvá po dobu šiestich rokov a maloletý, ktorý otca jednoznačne odmieta dovŕši o dva mesiace vek 17 rokov je potrebné na tieto okolnosti prihliadať. Skutočnosť, že za tohto stavu by bolo veľmi ťažké maloletého nútiť zotrvať na týždňový pobyt striedavo v starostlivosti toho, ktorého rodiča, nespochybnil ani otec maloletého. Maloletý je vo veku, kedy dokáže vyjadriť svoj názor a odprezentovať svoje predstavy o usporiadaní rodinných vzťahov a zadefinovať svoje pocity a vzťah ku každému z rodičov. Tu je však potrebné uviesť, že Z. bol a je ovplyvnený postojom rodičov, ich komunikáciou, resp. nekomunikáciou, konfliktnými situáciami, ktorých bol v minulosti účastný a názor si vytvoril na základe svojho vnímania, vplyvu okolia a vlastných skúseností. Odvolací súd nespochybnuje námietky a výhrady otca k nerealizovaniu striedavej osobnej starostlivosti rodičov o maloletého a nespochybnuje prezentované dôkazy otcom vykonané v danom konaní. Je však otázne, akým spôsobom došlo k narušeniu vzťahu medzi otcom a maloletým v minulosti v čase, kedy maloletý bol vo veku 10 rokov. Skutočnosťou, či bol maloletý ovplyvňovaný a manipulovaný matkou, sa súd prvej inštancie zaoberal vo svojom odôvodnení rozhodnutia vychádzajúc z vykonaného dokazovania v priebehu súdneho konania. Odvolací súd je toho názoru, že na strane oboch rodičov došlo k určitému zlyhaniu, avšak zo strany matky aj k nerešpektovaniu právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ktoré bolo záväzné pre oboch rodičov. Treba konštatovať, že zásah súdu súvisiaci s uložením výchovného opatrenia rodičom a maloletému za účelom obnovenia vzťahov a zabezpečenia role otca ako rodiča bolo ukončené bezúspešne, preto je nevyhnutné zo strany obidvoch rodičov vziať v úvahu odporúčanie na pokračovanie v poradenstve a prehodnotenie prístupu matky aj otca k maloletému tak, aby sa jeho vzťah s otcom obnovil. Odvolací súd súhlasí so stanoviskom otca, že maloletý musí sám dospieť k názoru o potrebe nápravy tohto vzťahu a sám musí prejaviť záujem o stretnutie s otcom, čomu môže napomôcť pozitívny prístup a podpora oboch rodičov. Odmietanie otca maloletým je dôsledkom okolností a udalostí, ktoré v rodine v minulosti nastali. Tu je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že komunikácia rodičov je neprijateľná, čo vyplýva z obsahu spisu a s emailovej korešpondencie otca s matkou prostredníctvom jej právnej zástupkyne. Odvolací súd akceptuje námietku otca vo vzťahu ku správe psychologičky PhDr. Jaroslavy Martinkovej, predloženej matkou, považujú ju za neobjektívnu a zastáva názor, že v súvislosti s poskytovaním psychologického poradenstva maloletého je nevyhnutná účasť oboch rodičov, aby práca s maloletým a výstup týchto stretnutí boli zodpovedajúce s posúdením aj interakcie otec - dieťa a poskytnutím informácií aj od druhého rodiča. Odvolací súd po vyhodnotení a preskúmaní všetkých dôkazov v konaní, dospel k záveru, že za súčasnej situácie, s prihliadnutím na vek dieťaťa, ním vyjadrený názor, je potrebná zmena rozhodnutia zverením maloletého do osobnej starostlivosti matky. Odvolací súd zdôrazňuje, že tak matka, ako aj otec majú povinnosť vynaložiť maximálne úsilie na to, aby sa vzťah maloletého s otcom obnovil. Zo strany matky musí byť uvedené prioritou, pretože prerušenie komunikácie a udržiavania vzťahu maloletého s otcom vedie k poškodeniu zdravého psychického a fyzického vývoja maloletého a odrazí sa aj v jeho budúcom osobnom živote.

18. Vzhľadom na zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky odvolací súd pristúpil aj k určeniu výživného otcovi na dieťa. Výživným sa rozumie náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb toho, komu je poskytované v súvislosti s jeho všestranným rozvojom, tak po stránke fyzickej, ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu životných potrieb osoby odkázanej na výživné je rôzna, a to vzhľadom na vek, zdravotný stav, ale aj vzhľadom na nadanie (schopnosti) tejto osoby, spôsob prípravy na jej budúce povolanie a pod.. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti má súd vychádzať jednak zo všeobecných hľadísk, t.j. zo skúmania odôvodnených potrieb dieťaťa; rozsah ktorých je rôzny vzhľadom na vek, zdravotný stav, spôsob prípravy na budúce povolanie, nadanie, záujmy dieťaťa; a vychádza zároveň aj z reálnych možností a schopností rodičov dieťaťa plniť si svoju vyživovaciu povinnosť. Medzi týmito dvoma kritériami, t.j. medzi odôvodnenými potrebami dieťaťa a reálnymi schopnosťami a možnosťami rodičov platí zásada priamej úmernosti, ktorá je plne v súlade s normatívnou zásadou, že dieťa má právo žiť na takej úrovni, na akej žijú jeho rodičia.

19. Tu je potrebné konštatovať, že odvolací súd doplnil a aktualizoval dokazovanie na posúdenie určenia výšky výživného, s prihliadnutím na vek dieťaťa, zabezpečenie jeho potrieb, príjmov a pomerov rodičov a ich schopnosti a možnosti. Pokiaľ ide o odôvodnené potreby maloletého Z. matka v konaní riadne odprezentovala aké náklady jej v súvislosti so zabezpečením starostlivosti o maloletého vznikajú. Je potrebné zdôrazniť, že pod odôvodnenými potrebami maloletého dieťaťa treba rozumieť zabezpečenie všetkých bežných potrieb, teda aj bývanie, stravovanie, ošatenie a pod. Na základe vykonaného dokazovania je možné ustáliť, že mesačné náklady na maloletého predstavujú výdavky

na stravu cca 100-150 eur mesačne, náklady na ošatenie, nákup hygienických potrieb, zdravotnú starostlivosť v prípade ochorenia maloletého a pomerný podiel platby za bývanie predstavujúci sumu cca 70 eur mesačne. Nie je povinnosťou matky preukazovať nákupnými bločkami výšku bežných nákladov na dieťa, t.j. strava, ošatenie, hygiena. Súd vychádza zo všeobecných poznatkov o cenách tovarov a služieb a primeranosti ich obvyklej spotreby pre dieťa v určitom veku, ako aj opakujúce sa mimoriadne výdaje s dieťaťom súvisiace, ktoré sú pre neho špecifické. V danom prípade treba prihliadať na zabezpečenie bežných potrieb dieťaťa blížiaceho sa vekom k veku dospelého osoby. Navyše Z. sa venuje športovej aktivite, hrá hokej, s čím sú tiež spojené nemalé výdavky. Pokiaľ ide o zistenie príjmov a pomerov na strane rodičov, v konaní bolo preukázané, že matka zarába mesačne 1.300 eur, príjem otca činí 1.400 eur brutto a výsluhový dôchodok vo výške cca 450 eur mesačne. Každý z rodičov má výdavky súvisiace s poplatkami za bývanie a zabezpečenie svojich osobných potrieb. Ich majetkové pomery sú porovnateľné. Odvolací súd po zohľadnení výšky nákladov na zabezpečenie odôvodnených potrieb maloletého a príjmu a majetkových pomerov rodičov dospel k záveru, že primeraná výška výživného na maloletého Z. predstavuje zo strany otca sumu 250 eur mesačne. Vzhľadom k tomu, že až právoplatným rozsudkom o zmene zverenia dochádza ku zmene právneho stavu, odvolací súd určil výživné na maloletého počnúc dňom právoplatnosti rozsudku vo výroku o zmene zverenia. Vo zvyšku návrh matky v časti navrhovanej výšky výživného v sume 300 eur ako neprimeraný k príjmu otca zamietol a rovnako zamietol aj návrh matky v časti uplatnenia výživného od podania návrhu ako nedôvodný.

20. Odvolací súd vyhovel návrhu matky neupraviť styk otca s maloletým. Nemožno spochybníť potrebu a právo styku maloletého dieťaťa s oboma rodičmi, právo otca, ktorý nezabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletého, na udržiavanie väzieb a budovanie a rozvíjanie ich vzájomného vzťahu, na poskytnutie priestoru na trávenie spoločného času, avšak v danej prejednávanej veci s poukazom na aktuálnu situáciu v rodine a vek maloletého, ktorý otca odmieta, odvolací súd dospel k záveru, že úprava styku by za týchto okolností pôsobila kontraproduktívne a neprispela by k sanácii narušených vzťahov. Z. je vo veku takmer 17 rokov s jeho kontakt s otcom nie je viazaný na odovzdanie a preberanie dieťaťa matkou. Pokiaľ by mal Z. záujem stretávať sa s otcom, môže realizovať tieto stretnutia kedykoľvek. Náprava vzťahu maloletého s otcom je možná v prípade aktívneho prístupu oboch rodičov a ich pozitívneho vplyvu na Z.. Je aj v záujme matky a nielen maloletého pristúpiť k obnoveniu kontaktu s otcom nenásilnou formou, vysvetliť synovi postavenie každého z rodičov a záujem aj otca o budovanie vzťahu s maloletým. Je vecou oboch rodičov podieľať sa na obnovení komunikácie Z. s otcom a odosobniť sa od problémov a konfliktov, ku ktorým došlo v minulosti. Odvolací súd dospel k záveru, že aktuálne vzhľadom na vek dieťaťa a jeho negatívny postoj ku stretnutiam s otcom, nie je autoritatívne rozhodnutie súdu o styku maloletého s otcom vhodné.

21. S poukazom na uvedené, odvolací súd vyhodnotil odvolanie matky v napadnutej časti ako dôvodné a podľa § 388 CSP zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP.

23. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).